

”Svenska politiker borde skapa lagar som gynnar sociala kooperativ”

Det är vi som äger handlar om sociala kooperativ. Det är en upplysande och inspirerande bok. **Fredrik Bergman** definierar sociala kooperativ som organisationer som har ett socialt syfte och ägs och styrs av medarbetarna. Det sociala syftet handlar om att hjälpa utsatta människor, långtidsarbetslösa, människor med långvariga alkoholproblem, fysiskt och psykiskt funktionsnedsatta och människor som hamnat i kriminalitet, att få arbete och bostad, ett värdigt liv.

I boken presenteras genom intervjuer med de berörda, 21 olika kooperativ. De arbetar med jordbruk och trädgårdsodling, rehabilitering av personer med missbruk, snickerier, hästuppfödning, renovering och nybyggnad av hus, städning, snöröjning, second hand, bilvård, flytt hjälp, natur- och miljövård, stadsvandringar, kaféer och loppis, cykelbud, arbete åt flyktingar, musik och hotellverksamhet.

Jag blir som läsare särskilt drabbad när jag omedelbart dyker på en bild av vännen [Alec Carlberg](#), skaparen av Bastakooperativet. Jag ser skriften lite grand som en hyllning till Alec. Han gjorde en enastående insats och hade en förmåga och energi som kunde förflytta berg. Framför allt fanns hos Alec kärleken till, och tron på alla dessa människor som av olika skäl hamnat snett i vårt samhälle. De var inte förlorade, de kunde resa sig.

Det var efter en resa till Italien och mötet med kooperativet San Patrignano som Alec Carlberg tog initiativet till det som 1994 blev Basta-kooperativet utanför Nykvarn. Basta är idag ett stort kooperativ med många anställda i en rad olika verksamheter. Konstruktionen är en stiftelse och under den

sorterar olika aktiebolag. I styrelserna för verksamheterna finns ägarna, de som utför arbetet. De måste alla ta ett ansvar för helheten och ha koll på ekonomin.

Att det är de som utför arbetet som äger och styr är grundläggande. Det är också viktigt att notera, vilket Fredrik Bergman gör, att dessa kooperativ ofta har en "hybridkaraktär", de säljer varor och tjänster men har också avtal med kommuner och regioner och är beroende av ett samarbete med kloka myndighetspersoner och politiker. Detta beroende är ett dilemma och gör en del av kooperativen mycket sårbara.

Till denna sårbarhet bidrar i hög grad den svenska lagstiftningen som inte ger dessa kooperativ rimliga möjligheter att konkurrera. De har som ekonomiska föreningar, vilket är den vanligaste driftformen, sämre möjligheter att få lån och accepteras som likvärdiga partners på den kommersiella marknaden. Här borde svenska politiker ta sig samman och instifta lagar och regler som finns i många andra europeiska länder och som gynnar denna driftform. Fredrik Bergman redovisar på ett bra sätt dessa brister i den svenska lagstiftningen.

Saknar jag något i boken så är det en fylligare redovisning av de ekonomiska villkoren. Hur ser relationen ut mellan inkomster och utgifter i budgetarna och hur ser de anställdas villkor ut. Har de kollektivavtal? Är de fast anställda eller timanställda? Arbetar de anställda för löner på eller under kollektivavtalsnivå?

Det som är den stora styrkan med dessa kooperativ är att de genom att vara demokratiska och jämlika ger människor som tidigare ofta misslyckats i arbetslivet nytt hopp, ny värdighet och nytt liv. Här kan de känna att det är de själva som åstadkommit förändringen.

Per Sundgren

Ordförande för [Stiftelsen Jämlikhetsfonden](#) som delat ut sitt

Jämlikhetspris på 100 000 kronor till flera kooperativ

Eftersom boken är skriven av SocialPolitiks medarbetare är den recenserad av Per Sundgren som är helt fristående från redaktionen.

Det är vi som äger, en bok om sociala kooperativ

Fredrik Bergman

Verbal 2023

FREDRIK BERGMAN

verbal